

Література:

1. Зозуля І.Є. Тест як засіб контролю в навчанні українській мові як іноземній. URL:https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/26272/Zozyly_2019S3.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. Маслико О.А., Бабинська П.К., Будько А.Ф., Петрова С.І. Настільна книга викладача іноземної мови. Мінск, 2005. 522 с.

Використання мультимедійних презентацій у процесі професійно-орієнтованого викладання української мови як іноземної

Моргунова Н.С.

*к. психол. н., доц., завідувач кафедри мовної підготовки
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
м. Харків, Україна
e-mail: morgan.ns777@gmail.com*

Провідною тенденцією сучасної вітчизняної освіти, у тому числі й у сфері мовної підготовки іноземних студентів, є об'єктивна необхідність інноваційних змін педагогічних систем і процесів, варіативність освітніх технологій, поєднання досягнень прогресу у розвитку технічних засобів і технологій навчання з освітньою парадигмою. Сучасні інноваційні технології мають величезний потенціал для інтенсифікації процесу навчання мови, його індивідуалізації та орієнтації на реальну комунікацію. спрямованих на індивідуальний підхід, мобільність та дистанційність в освіті.

Мультимедійна презентація – це програма, що може забезпечити одночасне використання кількох інформаційних середовищ: слайд-шоу, тексту, фото- та відеоматеріалів, тривимірної графіки, малюнків, анімації, звукозапису тощо. Головною особливістю мультимедійних презентацій як способу представлення інформації є їхня виняткова насиченість змістом та інтерактивність, тобто здатність певним чином змінюватися й реагувати на дії користувача. Мультимедійні презентації використовуються викладачами здебільшого як ілюстративний матеріал до занять. Презентації, що супроводжуються зображеннями чи анімацією, є візуально привабливішими,

ніж простий текст, дають змогу акцентувати увагу студентів на найважливіших моментах лекції чи практичного заняття, сприяють розумінню логіки побудови висновків, схем, таблиць.

Переваги використання мультимедійних презентацій у навчальному процесі відзначають багато науковців у галузі педагогіки, психології, лінгводидактики, теорії міжкультурної комунікації (С. Антонюк, Р. Гуревич, А. Гуржій, М. Жалдак, Ю. Жук, С. Кожушко, О. Назаренко, О. Пометун, Н. Пушкар, О. Тарнопольський, С. Якубов тощо).

Завдяки використанню мультимедійних презентацій у студентів спостерігається концентрація уваги, включення усіх видів пам'яті, розвиток інтелектуальних функцій (аналіз, синтез, абстрагування, порівняння, узагальнення), більш швидке й глибоке сприйняття інформації, підвищення інтересу до предмету. Серед дидактичних функцій мультимедійних презентацій науковці виділяють посилення мотивації навчання, активізацію навчальної діяльності студентів, посилення їх ролі як суб'єкта навчальної діяльності, індивідуалізацію процесу навчання, використання основних і допоміжних навчальних впливів, сприяння формуванню раціональних прийомів мислення, розширення меж самостійної діяльності студентів, розвиток в них навичок самоконтролю та самооцінки, можливість рефлексії [2, с. 14]. Також у якості дидактичних можливостей мультимедійних засобів можна назвати урізноманітнення форм подання інформації та типів навчальних завдань, створення інтегрованого інформаційного середовища, спроможного відігравати роль вагомого засобу активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Задіяння мультимедійних презентації чудово зарекомендувало себе під час навчання різних аспектів української мови та видів мовної діяльності іноземних студентів. Це стосується, наприклад, наочної семантизації нової лексики, навчання граматиці, знайомства з країнознавчим матеріалом, навчання говорінню, коли презентація відтворює комунікативні ситуації, що стимулює

комунікативні потреби студентів як у повсякденному мовленні, так і у сфері навчально-наукової та професійної комунікації.

Найбільш результативним, як підказує наш досвід, є використання програми Microsoft PowerPoint для підготовки презентацій для занять, що сприяє більш ефективному засвоєнню лексичних одиниць, набуттю вмінь монологічного та діалогічного мовлення, формуванню та відпрацюванню граматичних навичок. Позитивний вплив на результативність процесу викладання мови можна здійснювати за допомогою застосування Flash технології Macromedia Flash, яка слугує для підготовки навчальних анімаційних роликів. Доцільним є також використання спеціального розширення Microsoft Producer для програми PowerPoint, що полегшує роботу з медіаінформацією, наприклад, дає змогу доповнити мультимедійні презентації синхронізованими слайдами, зображеннями, аудіо- та відеоматеріалами з можливістю їхнього прослуховування та перегляду через інтернет. Графічні редактори Adobe Photoshop і CorelDraw уможливають створення та редагування зображень для наочної ілюстрації та доповнення навчального матеріалу. Програма Picasa дозволяє легко відокремлювати статичні й динамічні зображення з інтернету, зручно і швидко проектувати слайд-шоу і навчальні фільми, додавати текстові й звукові коментарі тощо.

У залежності від навчальної мети дослідники виокремлюють декілька типів мультимедійних презентацій: презентація-демонстрація, презентація-тема, презентація-контроль [3, с. 62]. Презентація-демонстрація є ефективною для пред'явлення навчальної інформації проблемного або довідкового характеру у формі повідомлень, малюнків, схем. Презентація-тема використовується для пред'явлення знань про систему мови та способів їх використання на рівні мовлення, розвитку умінь у різних видах мовленнєвої діяльності на основі отриманих знань і сформованих навичок. Презентація-контроль містить контрольні завдання на діагностику рівня підготовки на початку вивчення теми чи рівня засвоєння вивченого навчального матеріалу.

Вона спрямована на розвиток умінь здійснювати самооцінку, самоаналіз і саморегуляцію навчально-пізнавальної діяльності. Оскільки мовна підготовка іноземних студентів здійснюється у формі практичних занять, то мультимедійна презентація для їх синхронного онлайн-навчання найчастіше включає усі три типи.

Спираючись на аналіз думок науковців, ми вважаємо необхідним при створенні мультимедійних презентацій дотримання таких дидактичних принципів: науковості, системності, доступності, наочності, інтерактивності, індивідуалізації. Серед методологічних вимог, яким має відповідати використання мультимедійної презентації PowerPoint на заняттях з іноземної мови головними, на нашу думку, є концептуальність (наукову концепцію, що включає психологічне та соціально-педагогічне обґрунтування досягнення освітніх цілей), системність (логіку та цілісність), ефективність, гнучкість (можливість варіації змісту), динамічність (можливість розвитку чи перетворення використовуваної технології), відтворюваність. Обов'язковим є дотримання вимог до компонування навчального матеріалу (лаконічність, структурність, автономність, узагальнення, уніфікація), до композиції та дизайну мультимедійної презентації, її структурних елементів (масштабність, кольорове та стилєве обрамлення тощо).

Рівень запам'ятовування інформації залежить від її розташування на екрані: інформація сприймається зліва направо і зверху вниз – відповідно до руху ока. Отже, у лівому верхньому кутку слайда слід розташовувати найважливішу інформацію, бо там сприймається найбільша частина інформації слайда (33 %), у правому верхньому кутку – 28 % інформації, у правому нижньому – 23 %, а у лівому нижньому – лише 16 % інформації [1, с. 85]. Враховуючи цю особливість сприйняття, потрібно під час розміщення на слайді тексту чи графічних об'єктів розташовувати їх відповідно до того, що з них є первинною інформацією, а що ілюстрацією чи коментарем. Текст на слайді повинен бути добре видимим, а розмір шрифту – не менш ніж 22 пт. Бажано

встановлювати єдиний стиль шрифту для всієї презентації. Для іноземців найкращими варіантами є Arial, Calibri, Verdana, Times New Roman.

Ефективне використання мультимедійних презентацій на практичних заняттях з іноземними студентами передбачає попередню роботу з боку викладача: визначити тему, сформулювати мету, скласти необхідні граматичні таблиці, коментарі до них, підібрати завдання на формування різних видів компетенцій, що можуть бути виконані студентами у режимі онлайн, координувати роботу студентів у процесі проведення заняття та ін. Виконуючи наочно-ілюстративну функцію, мультимедійні презентації можуть бути успішно використані викладачем практично на всіх етапах навчання, як для запровадження та закріплення лексичного та граматичного матеріалу, так і для контролю вивченого матеріалу.

Використання презентацій на заняттях з української мови як іноземної сприяє розвитку комунікативної компетенції студентів – удосконаленню навичок аудіювання та говоріння (розвиток монологічного мовлення, вміння не лише переказувати текст, а й висловлювати свою думку й аргументувати її), підвищенню інформаційної культури. Цьому сприяють завдання, спрямовані на обговорення прочитаних чи прослуханих текстів, перегляд навчальних відеофрагментів. Студенти обмінюються думками, дискутують, аргументують свою точку зору; в процесі обговорення активізуються і запам'ятовуються нові лексико-граматичні конструкції, мовленнєві кліше, що сприяє розвитку навичок діалогічного спілкування студентів. Використання мультимедійних презентацій дає можливість комбінувати в одному занятті значну кількість цікавих завдань, спрямованих на вдосконалення усіх складових комунікативної компетентності. Це і лінгвістична компетенція, пов'язана з розвитком лексичних, фонетичних та граматичних мовних навичок, і соціолінгвістична, яка передбачає здатність здійснювати вибір мовних форм, використовувати і трансформувати їх залежно від контексту, враховувати семантичні особливості слів і виразів, дискурсивна компетенція, тобто здатність поєднувати окремі речення у зв'язне усне або

письмове повідомлення, дискурс, використовуючи для цього різноманітні синтаксичні та семантичні засоби, соціокультурна компетенція, що спрямована на формування готовності і здатності вести діалог культур.

Мультимедійні презентації можуть бути використані як опора при аудіювання, переказі текстів, складанні діалогів. Такий широкий спектр застосування пояснюється тим, що вони вносять різноманітність, пожвавлюють процес навчання, створюють комфортне середовище навчання, допомагають сформувати модель реального спілкування. Пояснення нового матеріалу (лексичного, граматичного, країнознавчого характеру тощо) завдяки використанню презентацій стає більш інформативним і наочним. Іноземні студенти не тільки сприймають на слух мовлення викладача, але й бачать приклади та зображення, що його ілюструють. При цьому сприйняття інформації здійснюється за двома сенсорними каналами (аудіальному та візуальному), що сприяє як перцептивному, так і мнемонічному запам'ятовуванню. Також цей етап презентації є важливим для студентів, які були відсутні на занятті і засвоюють навчальний матеріал самостійно, користуючись відеозаписом заняття, розміщеним в електронних оболонках ЗВО.

У процесі створення мультимедійної презентації викладачу важливо уникнути деяких технічних та змістовних помилок. Так, наявність великої кількості тексту на одному слайді призводить до того, що іноземні студенти не сприймають подану на ньому інформацію. Причиною може бути дуже дрібний шрифт тексту, через що студенти втрачають інтерес до нього чи не встигають прочитати всю інформацію. Крім того їхня увага спрямовується не на мовлення викладача, а на читання тексту. Помилкою є також злиття коліру фону та тексту, що теж перешкоджає сприйняттю інформації. Відсутність структурованості навчального матеріалу, нелогічність його викладу, невдалий вибір ілюстрацій може заважати ефективності роботи студентів на занятті.

Отже, мультимедійні презентації, що використовуються у навчанні іноземних студентів української мови, є комплексним і поліфункціональним за

своїми характеристиками засобом навчання – демонстраційним, тренувальним, контролюючим. Вони надають можливість реалізовувати міжпредметні зв'язки, сприяють реалізації диференційованого підходу до навчання, формуванню та розвитку вмінь читання, аудіювання, письма, говоріння у різноманітних вправах, поєднанню аудиторної та позааудиторної самостійної роботи студентів, формуванню об'єктивної самооцінки, здатності корегувати власну діяльність та її результати, удосконаленню комунікативних навичок, що робить їх активними учасниками навчального процесу навіть за умов онлайн-навчання.

Література:

1. Мірошник І.В. Вимоги до мультимедійної презентації для навчання іноземної мови дітей дошкільного віку. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки*. 2015. Вип. 131. С. 84-87.
2. Пометун О. Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Київ: 2002. 136 с.
3. Сорокіна Н.В. Формування професійної іншомовної компетентності майбутніх філологів засобами мультимедійних технологій : дис. ... канд. філол. наук : 13.00.04. Київ, 2016. 219 с.

Peculiarities of using AI tools in the language training

Opryshko N.

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of Department of Language Training
Kharkiv National Automobile and Highway University
e-mail: nataopryshko21.11@gmail.com*

Rodrigues Robert

*Texas A&M University-Commerce
Texas, US
e-mail: Robert.Rodriguez@tamuc.edu*

Artificial intelligence (also known as AI) is defined as ‘the ability of digital devices to perform those tasks characteristic of intelligent beings’ [1, p. 592]. Researchers outline three main components that gave impetus to the development of artificial intelligence in the 10-20s of the 21st century. Firstly, this is a large amount of processed and prepared data (which was problematic to work with earlier), secondly, complex algorithms of artificial intelligence, which are currently in the